

LESBRIEF

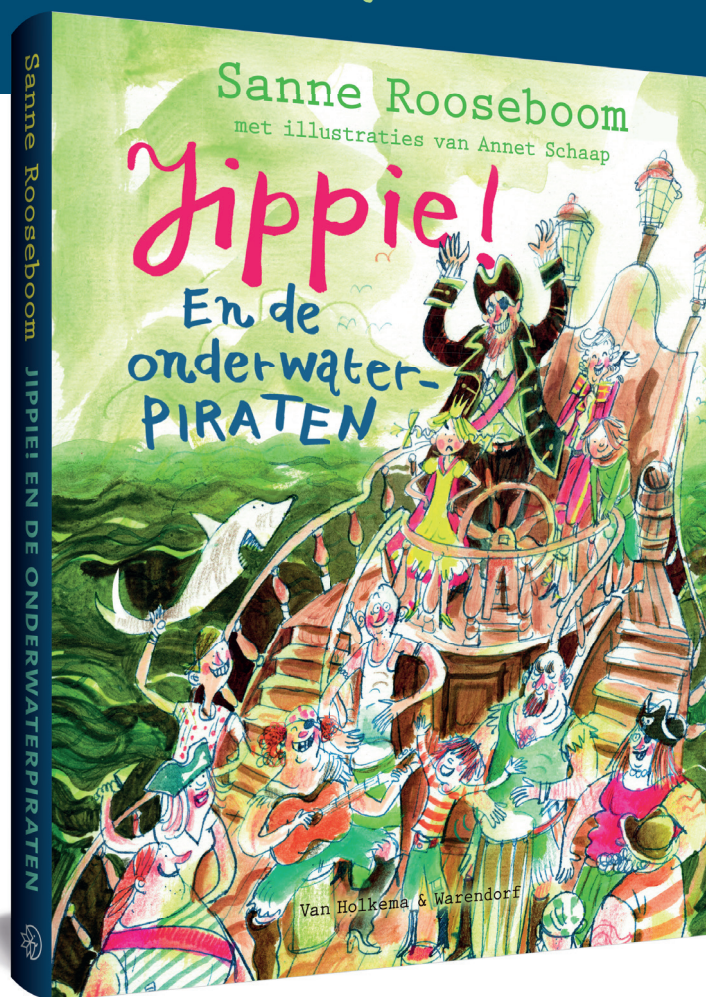
Voor groep 4, 5 & 6

Jippie! En de Onderwaterpiraten

door Sanne Rooseboom, met illustraties van Annet Schaap

Thema's in het boek:

- Op avontuur
- Vriendschap
- Familie
- Emoties: humeurig en vrolijk
- Overdrijven

Ooit was Felix de beste gitarist van het altijd vrolijke land Jippie, maar hij verdween. Nu, elf jaar later, gaan de humeurige prinses Super en haar beste vriend Max naar hem op zoek. Felix is namelijk de vader van Max, al hebben ze elkaar nog nooit ontmoet. De laatste keer dat iemand Felix zag, ging hij mee met de Onderwaterpiraten, die op een eiland ver weg in de Diepzee wonen. Super en Max maken dezelfde reis die Felix ooit maakte, door Jippie en het buurland Grom, de Diepzee op. Zal het ze lukken om Felix te vinden? En ligt het aan Supers ochtendhumeur of zijn de Onderwaterpiraten echt zo irritant?

1. LEESPLEZIER

Opdracht 1 - Voorspellen

Vorbereiding:

- De vragen uitgeschreven op het bord of op 'flashcards'.

Instructie:

Lees het boek voor of laat de leerlingen zelf lezen. Stop op verschillende momenten in het verhaal. Hoe gaat het verder? Laat kinderen tijdens het (voor)lezen voorspellen aan de hand van onderstaande vragen:

- Waarom zou de vader van Max zijn verdwenen?
- Wat zullen Max en Super op hun reis meemaken?
- Waarom zou niemand van de piraten over Felix willen praten?
- Hoe krijgen Max en Super Felix vrij?
- Wat zal er nu gebeuren met de Onderwaterpiraten?

- **Klassikaal of individueel**
- **Duur: 20 minuten**
- **Ontwikkelingsgebied:**
(voor)lezen & voorspellen

Opdracht 2 – Luisteren en tekenen

Vorbereiding:

- Het leesfragment met beeldende beschrijvingen over Kapitein Tijgerhaai (pagina 73).
- Deel grote witte vellen papier uit.
- Deel potloden of vetkrijtjes uit.

Instructie:

- Lees het fragment voor.
- Laat de afbeelding van de Kapitein Tijgerhaai niet zien. Vraag de leerlingen goed te luisteren en intussen een tekening te maken van Kapitein Tijgerhaai. Hoe ziet hij eruit?
- Geef de leerlingen na het voorlezen nog de tijd om de tekening af te maken.
- Hang alle tekeningen op. Zijn er veel verschillen?

- **Klassikaal en individueel uitwerken**
- **Duur: 40 minuten**
- **Ontwikkelingsgebied:**
Actief luisteren

Kapitein Tijgerhaai

'Gegroet, landrotten!' Boven aan de loopplank verscheen een piraat. Hij had brede schouders, een baard, een ooglapje voor zijn linkeroog en hij tilde een haai met beide handen boven zijn hoofd. 'Hier ben ik weer, kapitein Tijgerhaai, de engste piraat van de wereld!' Hij gooide de haai met een boogje het dek op en liep met stevige stappen de loopplank af. Super kneep hard in de hand van Max en Max kneep hard terug.

Uit: *Jippie! En de Onderwaterpiraten* door Sanne Rooseboom, met illustraties van Annet Schaap.

Opdracht 3 - Het verhaal en ik

Vorbereiding:

– Zorg voor een kladblok met pen of een wisbordje.

- Klassikaal en in tweetallen bespreken
- Duur: 30 minuten
- Ontwikkelingsgebied: Lezen en leesbeleving

Een paar tips om een boekgesprek goed te begeleiden:

- Tip 1:** Geef leerlingen een voorbeeld, door zelf antwoord te geven op de vraag. Bijvoorbeeld: 'Lijk je zelf op een personage uit het boek, en zo ja, op wie? En waarom?' Geef hier een beschrijvend antwoord als: 'Ik lijk op juf Eugenia uit het boek, omdat ze zo vrolijk is en altijd een positieve draai weet te geven aan een situatie. Maar ik lijk niet in alles op haar. Juf Eugenia is heel muzikaal. Ik ben dat helaas niet.'
- Tip 2:** Ga niet te snel door de vragen heen en volg de gedachtegang van de leerlingen. Vraag door, speel beurten door, stimuleer interactie.

Instructie:

Voer een boekgesprek!

DENKEN - DELEN - UITWISSELEN

Stel de leerlingen klassikaal een aantal vragen over hun leesbeleving. Gebruik hiervoor onderstaande voorbeeldvragen:

- Wat vond je van het verhaal en waarom? Kun je een voorbeeld geven?
- Wie zou het boek echt moeten lezen? Aan wie raad je het verhaal aan, en waarom?
- Lijk je zelf op een personage uit het boek, en zo ja, op wie? En waarom?
- Ben jij muzikaal? Hoe belangrijk is muziek voor jou?
- Waar zou jij liever leven: in Grom of Jippie? Kun je aangeven waarom je liever in Jippie of Grom zou willen leven?

DENKEN: De leerlingen proberen voor zichzelf in stilte een antwoord te bedenken en schrijven hun antwoord op een wisbordje of kladblok.

DELEN: De leerlingen bespreken in tweetallen hun antwoorden. Dit kan in de klas of in een online-chatomgeving.

UITWISSELEN: Vraag de leerlingen: 'Wat heb je van je maatje gehoord?'

Variatietip: Maak het DELEN actief, bijvoorbeeld door de leerlingen op muziek rond te laten lopen door het lokaal. Stopt de muziek? Leerlingen bespreken de vraag met de leerling die het dichtst bij hen staat.

Opracht 4 - Boekpromotie

Tip: Geef deze opdracht na opdracht 3 *Het verhaal en ik*. Dan hebben ze namelijk al kunnen oefenen met het beantwoorden van dit soort vragen.

- Klassikaal en in tweetallen uitwerken
- Duur: 60 minuten
- Ontwikkelingsgebied: Leesbeleving en spreken

Vorbereiding:

- Kladblok of schrift en een pen.
- Een computer of een digibord.
- Een telefoon om een boekpromotie te filmen of als een geluidsfragment op te nemen.

Instructie:

Luister naar een aflevering van www.dewaanzinnigepodcast.nl of kijk naar de boek-/promotiefilmpjes op www.dekinderboekenambassadeur.nl.

De leerlingen mogen nu zelf *Jippie! En de Onderwaterpiraten* promoten in een filmpje of geluidsfragment.

Stel de volgende vragen aan de leerlingen:

- Kies je favoriete stukje uit het boek.
- Bedenk: waarom is dit je favoriete stukje? Schrijf het op als je dit fijn vindt. en probeer dit uit te leggen.

Daarna kunnen de leerlingen in tweetallen door met het inspreken van de boekpromotie. Geef ze de volgende instructies:

- Spreek je boekpromotie in als een geluidsfragment of laat deze filmen door je klasgenoot.
- Start je boekpromotie met het uitspreken van je voornaam en vertel hoe oud je bent.
- Vertel over welk boek je boekpromotie gaat, wie het geschreven heeft en wie de illustraties heeft gemaakt.
- Geef aan wat jouw favoriete stukje uit het boek is en waarom.

Als ze klaar zijn mogen ze de boekpromotie doorsturen naar jou, de leerkracht. Verzamel alle boekpromoties en bedenk samen met de leerlingen waar jullie deze zullen delen. Misschien heeft de klas of school een eigen website of Facebookpagina, deel de boekpromotie dan hier, uiteraard met toestemming van de ouders. Voor ouders ook leuk om te bekijken of luisteren. En als de leerlingen het leuk vinden, kunnen ze het geluidsfragment zelfs opsturen naar de makers van **De Waanzinnige Podcast** via het mailadres: hallo@dewaanzinnigepodcast.nl. Misschien horen jullie het dan terug in een van hun uitzendingen.

Opdracht 5 - Schrijven: Overdrijven

Vorbereiding:

- Het leesfragment waarin de Onderwaterpiraten overdrijven (pagina 75).
- Schrift, kladblok en een pen.

Leesfragment:

Hij lachte. ‘Natuurlijk kan dat! Ons eiland is geweldig en spannend en tropisch!’ Hij keek dromerig voor zich uit. ‘De zee is zoet en zacht, de golven zijn precies hoog genoeg om overheen te springen. Wij hebben een piratengrot, een piratendorp en een piratenkoningin, de mooiste en slimste die je je kunt voorstellen. Haar krullen lijken wel van goud en als ze zingt, is iedereen stil. Je zult haar geweldig vinden.

Uit: *Jippie! En de Onderwaterpiraten* door Sanne Rooseboom, met illustraties van Annet Schaap.

Instructie:

Praat met de leerlingen over het begrip ‘overdrijven’. De Onderwaterpiraten zijn erg goed in ‘overdrijven’. Lees het fragment van pagina 75 voor en vraag de leerlingen te luisteren en aan te geven wanneer Kapitein Tijgerhaai overdrijft. Vraag nu de leerlingen om het stukje over de piratenkoningin te vertellen zonder te overdrijven. Schrijf mee op het (digi)bord.

Schrijfoopdracht:

Vraag de leerlingen of ze een stukje willen schrijven en bewust willen overdrijven net als de Onderwaterpiraten. Begeleid hen in de keuze van het onderwerp als ze het lastig vinden, schrijf bijvoorbeeld over iets waar je trots op bent, over je huis, over een hobby, etc.

- **Klassikaal en individueel uitwerken**
- **Duur: 30 minuten**
- **Ontwikkelingsgebied: Luisteren, spreken en schrijven**

2. DOORDENKEN

Opdracht 6 - Een landkaart maken

Vorbereiding:

- Het stuk in het boek waar de reis wordt beschreven (vanaf pagina 55).
- Afbeeldingen van landkaarten, dat kan digitaal, analoog of beide zijn, maar kies vooral landkaarten met een simpele legenda.
- Atlas.
- Grote vellen papier.
- Verf en kleurpotloden.
- De illustratie van Juf Eugenia over Pirateneiland. Groot toegevoegd als bijlage (7) in deze lesbrief.

Instructie:

Prinses Super, Max en lakei Rolf maken de reis die Felix elf jaar geleden heeft gemaakt. De leerlingen mogen een route op een landkaart tekenen. Daarvoor bekijk je samen eerst de afbeelding uit het boek en daarna kijk je naar een paar 'echte' landkaarten.

- Bekijk samen met de leerlingen de illustratie van Juf Eugenia over Pirateneiland op het digibord.
Prinses Super, Max en Lakei Rolf hebben een route afgelegd om Felix te zoeken. Weten de kinderen nog hoe de reis verliep? Je kunt hier eventueel een stukje voorlezen vanaf pagina 55.
- Laat de leerlingen verschillende landkaarten zien en bespreek wat zij zien (eventueel in tweetallen). Bestudeer bijvoorbeeld een kaart van Europa en een kaart van Nederland. Wat staat er allemaal in de legenda? Herken je de kaartsymbolen? Wat is een schaalstok?
- **Extra:** Reken samen met de leerlingen de schaal uit van de kaart.
- Nu mogen de leerlingen zelf een landbedenken en een landkaart maken. Je kan nog even kort benoemen welke landen in het boek voorkomen: het vrolijke Jippie met gele en roze kleuren, het humeurige, donkere Grom en het overdreven piratenland van de Onderwaterpiraten.
- Laat de leerlingen de symbolen gebruiken die ze op de echte landkaarten hebben gezien om een legenda te maken. Denk hier bijvoorbeeld aan een rivier, brug, berg, bos, zee, weide, weg, treinrails, grens, alsook de schaalstok.
- Een atlas kunnen de leerlingen eventueel ter inspiratie gebruiken.

- **Klassikaal en individueel uitwerken**
- **Duur: 60 minuten**
- **Ontwikkelingsgebied: Wereldoriëntatie, ruimtelijk inzicht, meten, creatieve ontwikkeling**

3. MAKEN

Opdracht 7 - Een kleurrijke maaltijd knutselen

Vorbereiding:

- Pagina 51, waar de regenboogspaghetti wordt beschreven.
- Verschillende materialen waarmee je een kleurrijke maaltijd kunt maken: crêpepapier, gekleurde blaadjes, eventueel reclamefolders, ongekookte pasta of macaroni.
- Verf, lijm, schaar.
- Papieren bordjes om alles op te plakken en verven.

Instructie voor de leerling:

Lees het fragment ter inspiratie.

Lakei Rolf maakt het liefst regenboogspaghetti. Dat is een heel kleurrijke maaltijd! Stel jij krijgt een stel bewoners uit Jippie te eten en je wilt ze verrassen met een kleurrijke maaltijd. Wat zou jij dan klaarmaken? Gebruik je fantasie en knutsel de kleurrijkste maaltijd. En geef je maaltijd uiteraard een naam!

Tip: de maaltijd hoeft niet echt eetbaar te zijn.

- Klassikaal en individueel uitwerken
- Duur: 60 minuten
- Ontwikkelingsgebied: Fantasie en creatieve ontwikkeling

4. MUZIEK

Opdracht 8 - Volkslied

Vorbereiding:

- Volkslied van de Onderwaterpiraten op pagina 65.
- (Digi)bord.
- De tekst en de melodie van het Nederlandse volkslied: *Het Wilhelmus*

- Klassikaal en in tweetallen uitwerken
- Duur: 60 minuten
- Ontwikkelingsgebied: Wereldoriëntatie, begrijpend lezen, schrijven, expressie, componeren & muzikale vaardigheden

Volkslied van de Onderwaterpiraten

*Wij Onderwaterpiraten zijn vreselijk goed!
We vechten met haaien en drinken hun bloed.
Onze Diepzee is zoet als een suikerspin.
En we hebben de geweldigste Koningin.
Ik hou van mijn gitaar,
Ik hou van elke snaar.
Het enige waar ik meer van hou,
Pirateneiland, is van jou!*

Uit: *Jippie! En de Onderwaterpiraten* door Sanne Rooseboom, met illustraties van Annet Schaap.

Instructie:

Er wordt veel gezongen in het boek. Felix heeft het volkslied van de Onderwaterpiraten geschreven. Lees het fragment voor. Werk vervolgens de volgende drie opdrachten uit met de leerlingen:

Uit: *Jippie! En de Onderwaterpiraten* door Sanne Rooseboom, met illustraties van Annet Schaap.

Opdracht a. Hoe zou de melodie van het liedje klinken?

Verdeel de klas in tweetallen en laat hen samen een melodie verzinnen bij het lied van de Onderwaterpiraten. Wie durft het te zingen?

Opdracht b. Wat is een volkslied?

Lees het volkslied samen nog eens door. Laat ook een stukje van het Nederlandse volkslied *Het Wilhelmus* horen en zien op het (digi)bord. Bespreek samen: waar gaan volksliederen over? Wat is typisch voor een volkslied? Kennen leerlingen nog meer liederen? Een volkslied voor het land, voor een stad, voor een sportclub of misschien een familie?

Opdracht c. Maak samen met de leerlingen een 'volkslied' voor de klas.

Schrijf nu samen met de leerlingen een volkslied voor de klas. Kies samen een melodie (van een bekend liedje) en bespreek waar de klas voor staat.

5. DE WERELD

Opdracht 9 - Sociaal emotioneel: Humeurig zijn

Vorbereiding:

- Grote tekenvellen en kleurpotloden.
- Een klok om de tijd bij te houden.
- (Digi)bord.

Instructie:

In Jippie zijn mensen altijd vrolijk. Prinses Super irriteert zich en is humeurig. Hoe kunnen mensen nou zo vrolijk zijn als de vader van Felix al elf jaar weg is? Maakt niemand zich zorgen?

Besprek samen met de leerlingen hoe het is om humeurig te zijn en je geïrriteerd te voelen:

- Zet het woord 'humeurig' op het bord.
- Geef een voorbeeld wanneer je zelf wel eens humeurig bent.
- Vraag kinderen te tekenen waar zij humeurig van worden.
- Vorm tweetallen. Vraag de leerlingen om elkaar hun tekening te laten zien en laat ze elkaar interviewen: Wanneer was de laatste keer dat jij humeurig was? Wat deed je toen? Hoe kom je van het gevoel af? Wanneer ben je weer vrolijk?
- Eventueel: wissel van duo's.

- **Klassikaal, individueel uitwerken en in tweetallen bespreken**
- **Duur: 30 minuten**
- **Ontwikkelingsgebieden: Sociale ontwikkeling, gevoelens begrijpen en herkennen bij jezelf en een ander**

6. DOEN

Opdracht 10 - Drama: Jippie & Grom

Vorbereiding:

- Verkleedspullen en attributen voor de situaties: avondeten, een feestje vieren of op vakantie gaan.
- Gymlokaal, speellokaal, buitenspeelplaats: je hebt ruimte nodig zodat de leerlingen kunnen toneelspelen.

Instructie:

In Jippie is iedereen altijd vrolijk. Iedereen lacht en vindt alles leuk. Huilen of teleurgesteld zijn kennen ze niet in Jippie. In buurland Grom is iedereen juist altijd humeurig. Er wordt geklaagd, gegromd en gesnauwd. Iedereen zit binnen in het donker en is humeurig.

- Verdeel de klas in minimaal vier groepen. Ieder groepje mag kiezen: wonen jullie in Grom of Jippie?
- De leerlingen krijgen 10 minuten de tijd om zich te verkleeden als mensen uit Grom of Jippie.
- Lees de twee scènes uit het boek voor (zie kader hieronder), waarin de verschillen tussen mensen uit Grom en Jippie heel duidelijk worden. Vraag de leerlingen daarna: waarom is dit typisch Grom? En typisch Jippie?, Wat zijn de kenmerken? Hoe verschillen mensen? Schrijf een aantal kenmerken op het bord.

- **Klassikaal en in groepjes aan de slag**
- **Duur: 90 minuten**
- **Ontwikkelingsgebied: Spel- en stemgebruik, samenwerken, oriëntatie op jezelf en de wereld, fantasie**

Scènes:

Pagina 30

De koning klapte in zijn handen en binnen een paar seconden hoorde Super de voetstappen van lakei Rolf. Hij was vast de enige persoon in Jippie die een trap af kon huppelen, dacht ze.

‘Supertje! Wat zie je er weer prachtig uit! Heb je een geweldige dag?’ Rolf sprong van de laatste traptreden en liep met open armen op haar af.

‘Hmpff,’ zei Super, terwijl Rolf haar tegen zich aan drukte.

‘De zon schijnt en je vlechten zijn perfect en Max is zo lief en je ouders zo gezellig!’ De lakei liet haar los en maakte een klein sprongetje. ‘Het leven is heerlijk!’

Pagina 69

‘Hallo, mevrouw, mogen we u iets vragen?’

‘Liever niet,’ zei de vrouw. Ze droeg een dikke visserstrui en haar zware visserslaarzen bungelden boven het water. ‘Jullie willen vast mijn boot stelen.’ Ze zuchtte diep. ‘Heb ik weer...’

‘Nee!’ riep Super. ‘We willen uw boot niet stelen. Kent u de Onderwaterpiraten?’

‘Vervelende aanstellers.’ De vrouw snoof geïrriteerd. ‘Wij geven ze goede aardappels en wol en in ruil daarvoor komen ze met vieze, magere vis die stinkt naar sloot. Ik vang betere. Als ik tenminste iets vang. Meestal blijven mijn netten leeg. De vissen haten me. En ik haat vissen.’

Super knikte, ze vond het een typisch antwoord voor iemand uit Grom.

Uit: *Jippie! En de Onderwaterpiraten* door Sanne Rooseboom, met illustraties van Annet Schaap.

In deze opdracht daag je de leerlingen uit om hun fantasie en toneelkunsten in te zetten: Hoe zullen mensen in Grom een verjaardag vieren en hoe in Jippie? Wat denken jullie? Schrijf een paar situaties op het bord. Ieder groepje kiest een situatie en mag die uitspe- len in de rol van bewoners van Jippie of Grom. Bijvoorbeeld:

- Een gezin zit 's avonds aan tafel te eten.
- Een verjaardagsfeestje: de kaarsjes op de taart worden uitgeblazen.
- Vrienden spelen in de speeltuin. De glijbaan is nog nat.
- Een familie gaat op vakantie en de band van de auto gaat lek.

Het is leuk als één situatie eerst door Grom en daarna door Jippie wordt gespeeld. Kunnen de leerlingen lekker overdrijven in hun rol?

7. BIJLAGE

